

QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH, PHÁT TRIỂN VÀ NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM CỦA NGÀNH KIỂM TRA ĐẢNG TỈNH TRÀ VINH¹

TS. PHAN THỊ THÚY VÂN

Học viện Chính trị khu vực IV

Ngày tiếp nhận: 30/11/2025 Ngày bình duyệt: 04/01/2026 Ngày duyệt đăng: 30/01/2026

• **Tóm tắt:** Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn coi xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh là nhân tố quyết định thắng lợi; trong đó công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật Đảng giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh đã trải qua quá trình hình thành, phát triển đầy gian khó nhưng rất đổi tự hào, đóng góp quan trọng vào giữ vững kỷ cương, phòng chống tham nhũng, củng cố đại đoàn kết và niềm tin của nhân dân. Việc tổng kết chặng đường phát triển và rút ra bài học kinh nghiệm có ý nghĩa lý luận - thực tiễn sâu sắc, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát trong giai đoạn mới.

• **Từ khóa:** Ngành Kiểm tra Đảng, Đảng bộ tỉnh Trà Vinh, công tác kiểm tra, giám sát, bài học kinh nghiệm

1. Đặt vấn đề

Trong tiến trình lãnh đạo cách mạng, Đảng luôn nhất quán quan điểm: xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh là nhân tố quyết định thắng lợi của sự nghiệp cách mạng. Trong đó, công tác kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật của Đảng giữ vị trí đặc biệt quan trọng, là một trong những chức năng lãnh đạo cơ bản, không thể thiếu của Đảng. Thực tiễn lịch sử cho thấy, ở đâu công tác kiểm tra, giám sát được thực hiện nghiêm túc, đúng đắn, hiệu quả thì ở đó kỷ cương, kỷ luật của Đảng được giữ vững, năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức đảng được nâng cao, niềm tin của nhân dân đối với Đảng được củng cố.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh - người sáng lập, rèn luyện Đảng ta - luôn nhấn mạnh

vai trò đặc biệt của công tác kiểm tra. Người khẳng định: “muốn biết các nghị quyết có được thi hành không, thi hành có đúng không... chỉ có một cách, là khéo *kiểm soát*”². Theo Người, kiểm tra không chỉ để phát hiện sai phạm, mà quan trọng hơn là để phòng ngừa, uốn nắn, giúp cán bộ, đảng viên sửa chữa khuyết điểm, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Quán triệt sâu sắc tư tưởng đó, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta từng bước xây dựng, hoàn thiện hệ thống tổ chức và cơ chế vận hành của công tác kiểm tra, giám sát từ Trung ương đến cơ sở. Ngành Kiểm tra Đảng đã không ngừng trưởng thành, trở thành “thanh bảo kiếm” sắc bén trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng,

góp phần giữ vững bản chất cách mạng, khoa học của Đảng cầm quyền.

Trong dòng chảy chung đó, ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh đã trải qua chặng đường hình thành, phát triển đầy gian khó nhưng rất đổi tự hào. Từ những năm tháng kháng chiến ác liệt, trong điều kiện chưa có cơ quan kiểm tra chuyên trách, đến khi từng bước được kiện toàn, hoàn thiện về tổ chức, chức năng, nhiệm vụ; từ những bài học sâu sắc, thậm chí đau xót trong thực tiễn lãnh đạo, đến những thành tựu nổi bật trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng thời kỳ đổi mới - tất cả đã làm nên truyền thống vẻ vang của ngành Kiểm tra Đảng bộ tỉnh Trà Vinh.

Việc tổng kết quá trình hình thành, phát triển, làm rõ những đóng góp quan trọng của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh, đồng thời rút ra những bài học kinh nghiệm có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc, không chỉ có ý nghĩa tri ân các thế hệ cán bộ kiểm tra đi trước, mà còn góp phần định hướng, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng trong giai đoạn mới.

2. Quá trình hình thành và phát triển của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh

Thứ nhất, công tác kiểm tra Đảng trong thời kỳ kháng chiến và trước năm 1975

Trà Vinh là tỉnh thuộc khu vực Tây Nam Bộ, nơi có vị trí chiến lược quan trọng, đồng thời là địa bàn có đông đồng bào dân tộc Khmer sinh sống, tình hình chính trị - xã hội trong các giai đoạn lịch sử luôn tiềm ẩn nhiều yếu tố phức tạp. Trong điều kiện chiến tranh kéo dài, ác liệt, trước năm 1969, ở miền Nam nói chung và Trà Vinh nói riêng, chưa có điều kiện thành lập cơ quan kiểm tra chuyên trách. Công tác kiểm tra Đảng chủ yếu do cấp ủy trực tiếp thực hiện hoặc phân công một số đồng chí phụ trách kiêm nhiệm. Mặc dù tổ chức còn đơn giản, phương thức còn thô sơ, song công tác kiểm tra Đảng trong giai đoạn này đã phát huy vai trò quan trọng

trong việc bảo đảm sự lãnh đạo tập trung, thống nhất của Đảng; kịp thời phát hiện, uốn nắn những lệch lạc trong nhận thức và hành động của cán bộ, đảng viên; giữ vững kỷ luật, kỷ cương của Đảng trong điều kiện hoạt động bí mật với nhiều gian khổ. Những kết quả đó đã góp phần quan trọng vào thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

Ngày 14/8/1969, Ban Thường vụ Trung ương Cục miền Nam ban hành Nghị quyết số 13-NQ về việc thành lập Ban Kiểm tra các cấp³, đánh dấu bước ngoặt quan trọng trong việc xây dựng hệ thống cơ quan kiểm tra chuyên trách ở miền Nam. Nghị quyết nêu rõ mục tiêu của việc thành lập Ban Kiểm tra là nhằm phát huy dân chủ, nâng cao tinh thần tự phê bình và phê bình, giữ gìn kỷ luật, tăng cường sự đoàn kết thống nhất trong Đảng, làm cho tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh để hoàn thành nhiệm vụ lịch sử.

Quán triệt tinh thần đó, công tác kiểm tra Đảng ở tỉnh Trà Vinh từng bước được củng cố, dù còn nhiều khó khăn, hạn chế do điều kiện chiến tranh.

Thứ hai, giai đoạn sau giải phóng, hợp nhất và tái lập tỉnh (1975 - 1992)

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, đất nước thống nhất, yêu cầu xây dựng Đảng trong điều kiện Đảng cầm quyền đặt ra hết sức cấp thiết. Tháng 6/1975, Tỉnh ủy Trà Vinh chỉ định Ban Kiểm tra Tỉnh ủy gồm 03 đồng chí, do đồng chí Phạm Công Trung (Sáu Chánh) làm Trưởng ban. Đây là dấu mốc quan trọng, đánh dấu sự ra đời chính thức của cơ quan kiểm tra chuyên trách cấp tỉnh ở Trà Vinh.

Năm 1976, tỉnh Cửu Long⁴ được đổi từ tỉnh Vĩnh Trà (tỉnh Vĩnh Trà được hợp nhất từ tỉnh Vĩnh Long và tỉnh Trà Vinh). Ủy ban Kiểm tra Tỉnh ủy Cửu Long được Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh bầu theo đúng quy định của Điều lệ Đảng khóa IV, hoạt động với đầy đủ chức năng, nhiệm vụ theo quy định.

Đặc biệt, tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ V của Đảng (năm 1982) đã bổ sung quy định thành lập Ủy ban Kiểm tra ở đảng ủy cơ sở, tạo nên một hệ thống kiểm tra thống nhất, đồng bộ từ Trung ương đến cơ sở. Đây là cơ sở chính trị - pháp lý quan trọng để công tác kiểm tra Đảng ngày càng đi vào nền nếp, chuyên nghiệp hơn.

Trong giai đoạn này, công tác kiểm tra, giám sát ở Cửu Long đã góp phần tích cực vào việc kiểm tra, đôn đốc thực hiện các nghị quyết, chỉ thị của Đảng; phát hiện, xử lý nhiều vi phạm; đồng thời cũng để lại những bài học sâu sắc, điển hình là vụ án KC505 - một tổn thất lớn đối với Đảng bộ tỉnh, trở thành bài học đắt giá về công tác lãnh đạo, quản lý và kiểm tra Đảng.

Thứ ba, thời kỳ tái lập tỉnh và đẩy mạnh đổi mới (1992 - 2010)

Thời gian này, tỉnh Trà Vinh được tái lập. Trong bối cảnh cả nước bước vào thời kỳ đẩy mạnh công cuộc đổi mới, yêu cầu xây dựng, chỉnh đốn Đảng đặt ra ngày càng cao. Công tác kiểm tra, giám sát của Đảng bộ tỉnh Trà Vinh được xác định là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, thường xuyên.

Thực hiện Nghị quyết Trung ương 3 khóa VII, Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) khóa VIII và các nghị quyết đại hội Đảng bộ tỉnh, Ủy ban Kiểm tra các cấp đã chủ động tham mưu, giúp cấp ủy triển khai nhiều chương trình, kế hoạch kiểm tra, giám sát toàn diện; tập trung vào những lĩnh vực dễ phát sinh vi phạm như công tác cán bộ, quản lý đất đai, tài chính - ngân sách, đầu tư xây dựng cơ bản.

Trong giai đoạn 1992 - 2000, toàn Đảng bộ tỉnh đã xử lý kỷ luật hơn 1.500 đảng viên, đồng thời xóa tên nhiều trường hợp không đủ tư cách ra khỏi Đảng. Việc xử lý kỷ luật được thực hiện nghiêm minh, đúng quy định, góp phần giữ vững kỷ cương, kỷ luật của Đảng, củng cố niềm tin của nhân dân.

Thứ tư, giai đoạn nâng cao chất lượng, hiệu lực công tác kiểm tra, giám sát (2010 - 2020)

Bước vào giai đoạn mới, đặc biệt từ khi thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 các khóa XI, XII về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, công tác kiểm tra, giám sát của Đảng bộ tỉnh Trà Vinh tiếp tục có nhiều đổi mới mạnh mẽ cả về nội dung và phương thức.

Ủy ban Kiểm tra Tỉnh ủy đã chủ động tham mưu xây dựng, ban hành hệ thống quy chế, quy trình, chương trình kiểm tra, giám sát toàn khóa và hằng năm; tăng cường kiểm tra, giám sát người đứng đầu; chú trọng công tác giám sát thường xuyên, phòng ngừa vi phạm từ sớm, từ xa.

Trong nhiệm kỳ 2015 - 2020, toàn Đảng bộ tỉnh đã kiểm tra hàng nghìn lượt tổ chức đảng và đảng viên; giám sát hàng nghìn lượt tổ chức đảng, đảng viên; xử lý kỷ luật nghiêm minh các trường hợp vi phạm theo phương châm không có vùng cấm, không có ngoại lệ. Công tác kiểm tra, giám sát đã thực sự trở thành công cụ sắc bén trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần giữ vững ổn định chính trị - xã hội và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

3. Những đóng góp nổi bật của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh

Thứ nhất, góp phần giữ vững kỷ cương, kỷ luật của Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức đảng

Một trong những đóng góp nổi bật, xuyên suốt và có ý nghĩa nền tảng của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh là góp phần giữ vững kỷ cương, kỷ luật của Đảng, qua đó nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của các tổ chức đảng trong toàn Đảng bộ.

Thực tiễn cho thấy, kỷ luật là sức mạnh của Đảng. Trong mọi giai đoạn cách mạng, nhất là khi trở thành Đảng cầm quyền, lãnh đạo toàn diện đời sống chính trị - xã hội, việc giữ vững kỷ luật, kỷ cương càng có ý nghĩa sống còn. Nhận thức rõ điều đó, ngành Kiểm

tra Đảng tỉnh Trà Vinh luôn kiên định phương châm: công tác kiểm tra, giám sát không chỉ nhằm phát hiện và xử lý vi phạm, mà quan trọng hơn là để phòng ngừa, cảnh báo, uốn nắn kịp thời, giúp tổ chức đảng và đảng viên chấp hành nghiêm Cương lĩnh, Điều lệ Đảng, nghị quyết, chỉ thị, quy định của Đảng.

Thông qua việc chủ động tham mưu xây dựng và tổ chức thực hiện các chương trình kiểm tra, giám sát toàn khóa và hằng năm, Ủy ban Kiểm tra các cấp đã giúp cấp ủy các cấp tăng cường kiểm tra việc thực hiện nhiệm vụ chính trị, nguyên tắc tổ chức và sinh hoạt đảng, nhất là nguyên tắc tập trung dân chủ, chế độ tự phê bình và phê bình. Qua đó, nhiều hạn chế, khuyết điểm trong lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện nhiệm vụ của tổ chức đảng được kịp thời chỉ ra, chấn chỉnh và khắc phục, góp phần nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị từ tỉnh đến cơ sở.

Việc kiểm tra, giám sát tổ chức đảng và đảng viên khi có dấu hiệu vi phạm được tiến hành ngày càng bài bản, chặt chẽ, đúng thẩm quyền, đúng quy trình, quy định; xử lý kỷ luật bảo đảm nghiêm minh, công bằng, không có vùng cấm, không có ngoại lệ. Điều này không chỉ có tác dụng răn đe, giáo dục trực tiếp đối với đối tượng vi phạm, mà còn mang ý nghĩa cảnh báo, phòng ngừa chung, góp phần xây dựng môi trường chính trị - đạo đức lành mạnh trong Đảng bộ tỉnh.

Thứ hai, góp phần quan trọng trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng gắn với thực hiện các nghị quyết Trung ương

Công tác kiểm tra, giám sát của Đảng bộ tỉnh Trà Vinh luôn gắn chặt với các nhiệm vụ trọng tâm về xây dựng, chỉnh đốn Đảng do Trung ương đề ra, đặc biệt là việc triển khai thực hiện các nghị quyết Trung ương về xây dựng Đảng qua các nhiệm kỳ.

Trong quá trình thực hiện các nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) khóa VIII, Nghị quyết

Trung ương 4 khóa XI, khóa XII và các quy định về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh đã phát huy tốt vai trò là cơ quan tham mưu và tổ chức thực hiện nòng cốt. Công tác kiểm tra, giám sát tập trung làm rõ trách nhiệm của tập thể và cá nhân trong việc lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nghị quyết; kịp thời phát hiện những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” nội bộ.

Thông qua giám sát chuyên đề, giám sát thường xuyên và việc gợi ý kiểm điểm đối với tổ chức đảng, đảng viên có dấu hiệu vi phạm hoặc có dư luận bức xúc, công tác kiểm tra đã góp phần quan trọng vào việc nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt đảng. Nhiều tổ chức đảng, cán bộ lãnh đạo, quản lý đã nghiêm túc nhìn nhận rõ hạn chế, khuyết điểm, xác định nguyên nhân, trách nhiệm và đề ra giải pháp khắc phục hiệu quả.

Có thể khẳng định rằng, công tác kiểm tra, giám sát đã trở thành một bộ phận hữu cơ, không thể tách rời trong tổng thể công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng ở tỉnh Trà Vinh; là công cụ quan trọng giúp các nghị quyết của Đảng đi vào cuộc sống, tránh tình trạng hình thức, nói nhiều làm ít, hoặc làm không đến nơi đến chốn.

Thứ ba, đóng góp tích cực trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí

Một đóng góp nổi bật khác của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh là vai trò tích cực trong công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí - một nhiệm vụ vừa cấp bách, vừa lâu dài trong công tác xây dựng Đảng hiện nay.

Thực tiễn cho thấy, tham nhũng, tiêu cực không chỉ gây thất thoát tài sản của Nhà nước, xâm hại lợi ích của nhân dân, mà còn làm suy giảm niềm tin của nhân dân đối với Đảng

và chế độ. Nhận thức sâu sắc điều đó, công tác kiểm tra, giám sát ở tỉnh Trà Vinh đã tập trung vào những lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực như quản lý đất đai, đầu tư xây dựng cơ bản, tài chính - ngân sách, công tác cán bộ, thực hiện các chương trình mục tiêu quốc gia.

Ủy ban Kiểm tra các cấp đã chủ động phối hợp chặt chẽ với các cơ quan thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử trong việc phát hiện, xử lý các vụ việc vi phạm có dấu hiệu tham nhũng, tiêu cực; đồng thời thực hiện tốt chức năng kiểm tra, giám sát trong Đảng, bảo đảm xử lý kỷ luật đảng kịp thời, nghiêm minh, đồng bộ với xử lý hành chính và xử lý hình sự.

Bên cạnh việc xử lý vi phạm, công tác kiểm tra, giám sát còn đặc biệt chú trọng yếu tố phòng ngừa. Thông qua giám sát thường xuyên, nhắc nhở, cảnh báo sớm, nhiều nguy cơ vi phạm đã được ngăn chặn từ khi mới manh nha, góp phần hạn chế hậu quả, giảm thiểu tổn thất, giữ vững ổn định chính trị - xã hội trên địa bàn tỉnh.

Thứ tư, góp phần củng cố đoàn kết nội bộ, ổn định tình hình chính trị - xã hội ở địa phương

Một trong những giá trị nổi bật, có ý nghĩa lâu dài của công tác kiểm tra, giám sát là góp phần giữ vững đoàn kết trong Đảng, ổn định tình hình chính trị - xã hội ở địa phương. Đối với một tỉnh có đặc điểm dân cư đa dạng, trong đó có đông đồng bào dân tộc Khmer như Trà Vinh, nhiệm vụ này càng có ý nghĩa đặc biệt quan trọng.

Thông qua việc giải quyết kịp thời, đúng quy định các đơn thư tố cáo, khiếu nại liên quan đến tổ chức đảng và đảng viên; việc kiểm tra, giám sát được tiến hành khách quan, công tâm, thận trọng, có lý, có tình, ngành Kiểm tra Đảng đã góp phần tháo gỡ nhiều bức xúc nội bộ và trong nhân dân, không để hình thành “điểm nóng”, không để các thế lực thù địch lợi dụng xuyên tạc, kích động.

Sau khi xử lý kỷ luật, đa số tổ chức đảng và đảng viên vi phạm đều nghiêm túc chấp hành quyết định của Đảng, không phát sinh khiếu nại kéo dài, tình hình nội bộ cơ bản ổn định, đoàn kết được củng cố. Điều này cho thấy hiệu quả không chỉ ở kết quả xử lý, mà còn ở phương pháp, cách làm và bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ làm công tác kiểm tra.

Thứ năm, góp phần củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng và hệ thống chính trị

Niềm tin của nhân dân là nền tảng xã hội của sự lãnh đạo của Đảng. Công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật đảng, khi được thực hiện nghiêm túc, công khai, minh bạch, công bằng, chính là một trong những yếu tố quan trọng góp phần củng cố niềm tin đó.

Ở tỉnh Trà Vinh, thông qua việc kiên quyết xử lý những cán bộ, đảng viên vi phạm, kể cả những trường hợp giữ cương vị lãnh đạo, quản lý; thông qua việc bảo vệ cái đúng, bảo vệ người dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; công tác kiểm tra, giám sát đã tạo được sự đồng thuận, ủng hộ ngày càng cao của nhân dân đối với chủ trương, đường lối của Đảng và sự lãnh đạo của cấp ủy các cấp.

Có thể khẳng định rằng, những đóng góp của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh không chỉ được đo bằng số lượng các cuộc kiểm tra, giám sát hay số trường hợp bị xử lý kỷ luật, mà quan trọng hơn là bằng hiệu quả chính trị - xã hội mà công tác này mang lại: kỷ cương của Đảng được giữ vững, tổ chức đảng ngày càng trong sạch, vững mạnh, niềm tin của nhân dân đối với Đảng không ngừng được củng cố.

4. Những bài học kinh nghiệm

Từ thực tiễn quá trình hình thành, phát triển và hoạt động của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh qua các giai đoạn lịch sử, có thể khái quát một số bài học kinh nghiệm có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc, không

chỉ đối với địa phương mà còn có ý nghĩa phổ quát đối với công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng trong tình hình hiện nay.

Thứ nhất, kiên định sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của cấp ủy đối với công tác kiểm tra, giám sát

Bài học xuyên suốt, có ý nghĩa nền tảng là phải luôn đặt công tác kiểm tra, giám sát dưới sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện và thường xuyên của cấp ủy. Công tác kiểm tra, giám sát không phải là hoạt động độc lập, càng không phải là nhiệm vụ riêng của Ủy ban Kiểm tra, mà là một chức năng lãnh đạo cơ bản của Đảng, gắn chặt với toàn bộ quá trình lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện nhiệm vụ chính trị.

Thực tiễn ở tỉnh Trà Vinh cho thấy, ở đâu cấp ủy quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo sâu sát, coi trọng công tác kiểm tra, giám sát thì ở đó kỷ cương, kỷ luật của Đảng được giữ vững, chất lượng tổ chức đảng và đội ngũ cán bộ, đảng viên được nâng lên. Ngược lại, nơi nào buông lỏng sự lãnh đạo, coi nhẹ công tác kiểm tra, giám sát thì dễ phát sinh vi phạm, khuyết điểm kéo dài, gây hậu quả nghiêm trọng. Do đó, việc tăng cường vai trò, trách nhiệm của cấp ủy các cấp đối với công tác kiểm tra, giám sát là điều kiện tiên quyết bảo đảm hiệu lực, hiệu quả của công tác này.

Thứ hai, gắn công tác kiểm tra, giám sát với nhiệm vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng và thực hiện nhiệm vụ chính trị

Một bài học quan trọng khác là công tác kiểm tra, giám sát chỉ thực sự phát huy hiệu quả khi được đặt trong tổng thể nhiệm vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng và gắn chặt với việc thực hiện nhiệm vụ chính trị của địa phương, cơ quan, đơn vị. Kiểm tra, giám sát không phải để “bắt lỗi” đơn thuần, mà nhằm bảo đảm cho đường lối, chủ trương của Đảng được thực hiện nghiêm túc, thống nhất và hiệu quả.

Thực tiễn cho thấy, khi nội dung kiểm tra, giám sát tập trung vào những vấn đề trọng tâm, nhạy cảm, dễ phát sinh vi phạm, những khâu yếu, mặt yếu trong lãnh đạo, quản lý và tổ chức thực hiện nhiệm vụ chính trị, thì công tác kiểm tra, giám sát không chỉ góp phần phòng ngừa, phát hiện và xử lý vi phạm, mà còn thúc đẩy việc hoàn thành tốt nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững quốc phòng - an ninh và ổn định đời sống nhân dân.

Thứ ba, kết hợp chặt chẽ giữa “xây” và “chống”, lấy phòng ngừa là chính, xử lý nghiêm minh là yêu cầu bắt buộc

Một bài học có giá trị phương pháp luận sâu sắc là phải luôn kết hợp hài hòa, chặt chẽ giữa “xây” và “chống” trong công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng. Trong đó, “xây” là cơ bản, lâu dài; “chống” là cấp bách, thường xuyên; lấy phòng ngừa là chính nhưng xử lý nghiêm minh vi phạm là yêu cầu không thể thiếu.

Thực tiễn ở tỉnh Trà Vinh khẳng định rằng, nếu chỉ chú trọng xử lý vi phạm mà coi nhẹ công tác giám sát, nhắc nhở, cảnh báo sớm thì hiệu quả phòng ngừa sẽ không cao; ngược lại, nếu chỉ nhấn mạnh phòng ngừa mà thiếu kiên quyết trong xử lý kỷ luật thì sẽ làm giảm tính nghiêm minh của kỷ luật Đảng. Do đó, công tác kiểm tra, giám sát cần được triển khai đồng bộ, linh hoạt, vừa góp phần giáo dục, răn đe, vừa tạo điều kiện để cán bộ, đảng viên tự giác sửa chữa khuyết điểm, phấn đấu tiến bộ.

Thứ tư, bảo đảm tính công tâm, khách quan, thận trọng, đúng nguyên tắc trong kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật đảng

Một bài học có ý nghĩa quyết định đối với uy tín và hiệu quả của công tác kiểm tra, giám sát là phải luôn giữ vững tính công tâm, khách quan, thận trọng, chặt chẽ, đúng nguyên tắc, đúng quy trình, quy định của Đảng. Công tác kiểm tra, giám sát là lĩnh vực nhạy cảm,

tác động trực tiếp đến danh dự, uy tín và quyền lợi của tổ chức đảng và đảng viên; vì vậy, bất kỳ biểu hiện chủ quan, nóng vội, nể nang, né tránh hay định kiến cá nhân nào cũng đều có thể gây hậu quả nghiêm trọng.

Từ tổng kết thực tiễn công tác kiểm tra, giám sát tại tỉnh Trà Vinh có thể khẳng định rằng, khi công tác kiểm tra, giám sát được tiến hành một cách khách quan, chặt chẽ, dựa trên hệ thống chứng cứ rõ ràng, việc xem xét, kết luận và thi hành kỷ luật được thực hiện đúng người, đúng mức độ vi phạm thì dù phải xử lý kỷ luật, tổ chức đảng và đảng viên vẫn nghiêm túc chấp hành, nội bộ ổn định, đoàn kết được củng cố. Đây chính là yếu tố cốt lõi tạo nên niềm tin của cán bộ, đảng viên và Nhân dân đối với công tác kiểm tra, giám sát của Đảng.

Thứ năm, thường xuyên xây dựng đội ngũ cán bộ kiểm tra bản lĩnh, liêm chính, tinh thông nghiệp vụ

Đây là bài học, có ý nghĩa then chốt và mang tính quyết định lâu dài, là phải đặc biệt coi trọng công tác xây dựng đội ngũ cán bộ kiểm tra các cấp. Cán bộ kiểm tra là người trực tiếp thực hiện nhiệm vụ kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật Đảng; phẩm chất, năng lực và bản lĩnh chính trị của đội ngũ này có ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả và uy tín của công tác kiểm tra.

Thực tiễn của ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh cho thấy, cán bộ kiểm tra phải thực sự gương mẫu về đạo đức, lối sống; vững vàng về bản lĩnh chính trị; công tâm, liêm chính, khách quan; đồng thời phải không ngừng được đào tạo, bồi dưỡng để nâng cao trình độ lý luận, kiến thức chuyên môn và kỹ năng nghiệp vụ. Chỉ khi xây dựng được đội ngũ cán bộ kiểm tra “vừa hồng, vừa chuyên”, công tác kiểm tra, giám sát mới thực sự trở thành công cụ sắc bén trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng.

Trải qua hơn nửa thế kỷ hình thành và phát triển, ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh đã không ngừng trưởng thành, khẳng định vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Những thành tựu đạt được là kết quả của sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo sâu sát của Trung ương, của Tỉnh ủy, Ban Thường vụ Tỉnh ủy; là sự nỗ lực, tận tụy, trung thành, liêm khiết của nhiều thế hệ cán bộ kiểm tra. Truyền thống vẻ vang “Tuyệt đối trung thành - đoàn kết - trung thực - liêm khiết - kỷ cương - tận tụy” của ngành Kiểm tra Đảng bộ tỉnh Trà Vinh sẽ tiếp tục được kế thừa, phát huy, góp phần quan trọng vào sự nghiệp xây dựng Đảng bộ tỉnh ngày càng trong sạch, vững mạnh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong thời kỳ mới. ■

* Bài viết là một trong những nội dung của đề tài khoa học cấp tỉnh *Lịch sử ngành Kiểm tra Đảng tỉnh Trà Vinh giai đoạn 1948 - 2020*.

¹ Tỉnh Trà Vinh sau ngày 01/7/2025 được hợp nhất với tỉnh Bến Tre, tỉnh Vĩnh Long thành tỉnh Vĩnh Long.

² Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, t.5, tr.327.

³ Trang thông tin điện tử Ủy ban Kiểm tra Trung ương (2025): *Di tích lịch sử Ban Kiểm tra Trung ương Cục miền Nam thời kỳ 1969 - 1975*, <https://ubkttw.vn/danh-muc/thong-tin-di-tich-lich-su-ban-kiem-tra-trung-uong/cuc-mien-nam-thoi-ky-1969-1975.html>, truy cập ngày 09/6/2025.

⁴ Tháng 6/1951, sáp nhập tỉnh Vĩnh Long và tỉnh Trà Vinh thành tỉnh Vĩnh Trà. Tháng 10/1954 tỉnh Vĩnh Trà tách thành tỉnh Vĩnh Long và tỉnh Trà Vinh. Tháng 12/1975 hợp nhất tỉnh Vĩnh Long và tỉnh Trà Vinh thành tỉnh Vĩnh Trà. Tháng 7/1976 đổi tên Vĩnh Trà thành tỉnh Cửu Long. Tháng 12/1991, chia tỉnh Cửu Long, tái lập lại hai tỉnh Vĩnh Long và tỉnh Trà Vinh.

⁵ KC50 là chuyên án nhằm chủ động ngăn chặn các thế lực thù địch bên ngoài móc nối với một số phản động trong nước ở các tỉnh Tây Nam Bộ, thực hiện các hoạt động phản cách mạng (gồm cả bạo loạn vũ trang). Tuy nhiên, trong quá trình giải quyết vụ án, các ngành chức năng đã có những sai sót, khuyết điểm, làm oan sai một số cán bộ, đảng viên, quân chúng và chư tăng người Khmer. Với sai sót, khuyết điểm đó, Ban Bí thư đã xử lý kỷ luật hình thức cảnh cáo 05 đồng chí ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy; hàng chục cán bộ lãnh đạo cấp phòng, lãnh đạo một số huyện, thị xã... bị xử lý kỷ luật.